

TKP 2002 Konferans Raporu (07.10.2002)

SOSYALİZMİ İKTİDAR ALTERNATİFİ HALİNE GETİRECEĞİZ

BİRİNCİ BÖLÜM

Dünyanın Emperyalist Yeniden Yapılandırılması

11 Eylül Sonrası Gelişmeler, Tıkanma Noktaları

ve Devrimci Olasılıklar

A. YENİDEN YAPILANMANIN GENEL ÖZELLİKLERİ

1) Reel sosyalizm sonrası yeniden yapılanma sürmektedir

Sosyalizmin ve işçi sınıfının 20. yüzyıla yayılmış doğrudan veya dolaylı kazanımlarının tasfiyesi süreci devam etmektedir. Sosyalist ülkelerin, antiemperyalist hareket ve rejimlerin ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketlerinin tarihsel kazanımları ciddi ölçüde geriletilmiştir. Ancak işçi sınıfının ve sosyalizmin tarihsel kazanımlarını hedef alan bu atak sonrasında sular durulmuş ve daha kalıcı dengelere varılmış değildir.

Eski sosyalist ülkelerde kapitalist restorasyon düşük bir tempoda seyretmektedir. örneğin Rusya'da toprakta özel mülkiyetin son hukuki ve kurumsal engellerden kurtarılması ancak yakın tarihlerde mümkün olabilmektedir. Söz konusu ülkelerin kapitalizmin uluslararası ekonomik, siyasal ve askeri kurumlarıyla entegrasyonu gündemdeki önceliğini korumakta ve bu geçişin ülkeden ülkeye değişen özgün sancıları yaşanmaya devam etmektedir.

Geçmişte sosyalizmin yeni ülkelerde boy vermesini önlemek veya nüfuz alanını daraltmak amacıyla kurulan karşıdevrimci rejimler ve uluslararası organizasyonların bazıları, emperyalizmin yeni yapılanmasında uyumsuz öğeler haline gelmişlerdir. Bu ayakbağlarının her ne yolla olursa olsun tasfiyesine karar verildiği görülmekle birlikte, kararın uygulanmasında ayak diremenin ötesinde kriz dinamiklerinin varlığı göze çarpmaktadır.

2) Yeniden yapılanmanın arka planında kriz vardır

Kapitalizminin II. Dünya Savaşı'nın ardından girdiği genişleme dönemi yaklaşık olarak 1970'lerin başlarında sona ermiş ve otuz yılı aşkın süredir genel krizden çıkılamamıştır. Ancak, kapitalizmin bu uzun süreli ekonomik krizin devrimci krizlere açılmasını engellemekle kalmadığı, krize karşı geliştirdiği önlemleri çok güçlü bir karşı atağa dönüştürdüğü açıktır.

Örneğin, çağımızın "sanayi sonrası" olarak ilan edilmesi ve önceleri genel olarak hizmet sektörünün, daha sonra ise bilgisayar teknolojisinin kullanıldığı yeni alanların öneminin vurgulanması, büyük bir demagojiye dayanmaktadır. En özet biçimiyle kriz, önceki dönemde büyüme ve genişlemeye

motorluk eden sektörlerden başlayarak kâr oranlarının düşmesi ile tanımlanır. Kapitalizm tam da bu nedenle sanayiden ve üretken sektörlerden kaçış eğilimine girmiştir.

Oysa sermayenin krize verdiği tepkinin esası "üretici güçlerin tahrip edilmesi" olmaya devam etmektedir. Dünya çapında yatırım oranlarının gerilemesi, üretken sanayilerin görece olarak zayıflaması, kapasite kullanımının gerilemesi, işsizlik artışı, geleneksel sınıai altyapıların çözülmesi, özellikle eski sosyalist ülkelerde bu altyapının çökertilmesi, kamu işletmelerinin özelleştirmeler yoluyla tasfiyesi, kitlesel üretim modelinin küçük birimlere parçalanması, sermayenin spekülatif karakterinin abartılı biçimde belirginleşmesi ve elbette savaşlar, içinde bulunduğumuz dönemde kapitalizmin üretici güçleri nasıl tahrip ettiğini gözler önüne sermektedir.

3) Emperyalizm içi rekabetin sınırları vardır

Sermayenin doğasında gizli bulunan rekabet güdüsünün, kapitalist ülkeler arasında bir hegemonya mücadelesi biçimine bürünerek sürmesi ve bunun uluslararası ilişkileri gerginleştirilmesi kaçınılmazdır. 1970'ler öncesi yapının ABD'nin liderliği altında şekillenmiş olması nedeniyle, kriz bir dönem bu güç dengelerinin sorgulanmasını da gündeme getirmiştir. Emperyalist sistemin iç yapılanması kuşkusuz reel sosyalizmi veri alıyordu. 1990'larla birlikte değişim sancılarının ortaya çıkması doğaldır.

Ancak, aradan geçen süreçte Almanya merkezli Avrupa Birliği ve Japonya merkezli Uzakdoğu odağı, ekonomik ve siyasi alanda gerçekleştirdikleri kısmi ilerlemelerin üzerine liderlik iddiasını ekleyememişlerdir. 1990'ların sonlarındaki Uzakdoğu krizi Japonya'yı, Balkan savaşında son noktayı ABD'nin koyması da AB'yi daha mütevazı pozisyonlara hapsedmiş görünmektedir. Yeniden yapılanmanın ve dolayısıyla emperyalist rekabetin can alıcı noktası olarak Ortadoğu'da ise ABD tek büyük özne durumunu kesinleştirmiş bulunmaktadır.

Emperyalistler arası rekabet ve çelişkiler, bunlardan yararlanacak devrimci, anti-emperyalist hareketlerin siyasetine ve gücüne bağlı olarak önem taşımakla birlikte, bu çelişkilerin toplumsal kurtuluş mücadelesinin esas hareket noktası haline gelemeyeceği bilinmelidir.

4) Kriz bir saldırı aracı olarak da işlev görmektedir

Emperyalizm içi rekabette ABD'nin kolay sorgulanamayan bir egemenliğe ulaşması, krize karşı önlemlerin ekonomik, ideolojik ve askeri bir karşı saldırıya dönüştürülmesi, uluslararası işçi sınıfının ataletinin sürmesi ve üretken alanlardan kopartılarak aşırı büyütülen devasa mali fonlar, kriz olgusunu yalnızca nesnel ve ekonomik veri olmaktan çıkartmakta, manipülatif bir niteliğe büründürmekte, uluslararası mücadelelerde bir silah olarak işlevlendirmektedir. Uzakdoğu krizinin, Japonya ve çevresindeki ülkeleri, emperyalistler arası rekabetten düşürmesi bu duruma bir örnek olarak düşünülebilir. Yine, emperyalizmin krizi bir terbiye aracı olarak kullandığı, Türkiye ve Arjantin gibi ülkelerde yaşanan gelişmelerde de görülmüştür.

Ancak krizin uluslararası sermayenin elinde bir araç haline getirilmesi, elbette krizin yıkıcı ve kontrolsüz olduğu gerçeğini değiştirmez.

5) Kriz günceldir

Dünya kapitalizminin içinden çıkamadığı uzun süreli daralmanın içinde çok sayıda kısa atılımlar yaşanmıştır. Her biri birkaç yılı aşmayan bu büyüme atılımlarının istikrarsız olmasının ötesinde, dünyanın en büyük ve belirleyici ekonomisi olarak ABD, bugün içinde bulunduğumuz konjonktürde ciddi ekonomik kriz potansiyellerine yataklık etmektedir.

Tüm veriler uzun bunalımdan çıkamadığını kanıtlar niteliktedir. Bu uzun bunalım döneminin iç dalgalanmalarında sanayileşmiş ülkelerde yakalanan ekonomik büyüme oranları, kriz öncesi ortalamalara asla ulaşamamıştır. 1990'dan sonra tüm dünyayı kapsayan ilk büyüme yılı 2000'dir. 2001 yılı ise dünya kapitalizminin tüm önemli bölge ve ülkelerini kapsayan bir durgunluğa sahne olmuştur. 2001 yılından önceki üç genel durgunluk yılı, 1975, 1982 ve 1991'dir. Ancak bu yıllarda durgunluğa teslim olmayan bazı gelişmiş kapitalist ülkeler mevcutken, 2001 durgunluğuna direnen bir istisna olmamıştır.

İkinci Dünya Savaşının bitiminden 1970'lere kadar süren kapitalist genişleme döneminin lokomotif olan metal, petro-kimya, vb. geleneksel sektörleri merkez alan bunalım, bu sektörlerin bağımlı ülkelere aktarılması, göreceli olarak daralması ve önemsizleşmesi ile sonuçlanmıştır. Ancak "yeni ekonomi" adı verilen ve telekomünikasyon, elektronik, bilgisayar, biyoteknoloji gibi sektörleri kapsayan değişimin sanayi devrimi ile karşılaştırılmasının ciddi dayanağı bulunmamaktadır. İleri teknolojilerin kullanıldığı sektörlerde yaşanan aşırı birikim, üretkenlik ve kâr oranlarını aşağı çekmektedir. Teknolojideki çarpıcı ilerleme, aslında bir başka olguyu açığa çıkartmaktadır: Sosyalist planlı ekonomilerin elinde toplumların temel sorunlarının çok kısa sürede çözülmesini ve insanlığın dev sıçramalar kaydetmesini sağlayacak olan bu teknolojiler, bugün ortaya tüketilmesi imkansız bir ürün fazlası çıkartmakta, en fazla savaş sanayii gibi yıkıcı alanlarda kullanılmaktadır.

Bugünkü kapitalizm aşırı kırılabilir bir yapı kazanmıştır. Dünyada hareket halindeki uluslararası sermayenin çok küçük bir kısmı mal ve hizmet dolaşımı ile ilgiliyken, geri kalan büyük kısmı, spekülasyonla ilgilenmektedir! Fiktif sermaye aşırı boyutlarda büyümekte, ekonomik büyüklükler gerçek anlamlarından koparak mali sistem balonu haline gelmektedir. Bütün bunlar, sermayenin insanlığın sırtında bir yük olduğunun her geçen gün çoğalan kanıtlarını oluşturmaktadır.

Dünyanın en büyük ekonomisi ve önde gelen emperyalist ülke olarak ABD'deki yapısal kırılabilirlik ek boyutlar da kazanmaktadır. Teknolojik atılımın başını çeken bu ülke, yeni sektörlerdeki doygunluğu da en fazla hisseden ülkedir. Öte yandan, ABD dünyanın en borçlu ekonomisi durumundadır. Bu durumun, uluslararasılaşma düzeyi çok yüksek olan ve para birimi "dünya parası" olarak işlev gören bir ekonomi için önemli bir sorun olduğu bilinmelidir. Bu ortam, ABD'ye dünya ekonomisini yönlendiren güç olma özelliğinin yanı sıra, en küçük kriz dinamiklerinden etkilenmeye açık bir ekonomi özelliğini de kazandırmaktadır.

Bugün yeni ekonomi söyleminin altındaki kofluk açığa çıkmakta ve kendini skandallarla dolu iflaslarla dışa vurmaktadır. Bu durum neo-liberal ideolojilerin de inandırıcılığını sarsmaktadır. ABD ekonomisinde son zamanlarda üretim değerlerinde gözlenen kıpırdanmaların ise tüketimde ve iç pazarda genişlemeye yansımadağı, esas olarak devlet harcamalarından kaynaklandığı görülmektedir. Bu harcamaların motor gücünün savaş sanayiinde olduğu, 11 Eylül'ün bu yönelime güç kazandırdığı

açıktır. ABD ekonomisinde önümüzdeki evrede bir yandan kriz dinamikleri güç kazanacak, öte yandan da silahlanma merkezli bir hareketlenme yaşanacaktır. Bu tablo emperyalizmin savaşı körüklemeye ve tüm dünyada silahlanmayı teşvik etmeye, daha büyük bir ivmeyle devam edeceğini göstermektedir.

6) IMF ve Dünya Bankası emperyalist boyunduruğun temel ekonomik organlarıdır

Emperyalizmin orta ve az gelişmiş kapitalist ülkelerden kaynak aktarma mekanizmaları açısından IMF ve Dünya Bankası oldukça önemli işlevlere sahiptir. Bu kurumların borç sarmalına mahkum ettiği ülkeler, uluslararası tekelere her yıl yüz milyarlarca dolar borç faizi ödeyerek daha da yoksullaşmaktadır. Ancak, IMF ve Dünya Bankası'nın son yıllarda giderek daha da belirginleşen bir başka işlevi daha vardır. Bu kurumlar, emperyalist ülkelerin tek tek kapitalist ülkelerdeki karar mekanizmalarını baskı altına alma, denetleme veya yönlendirme çabalarının en etkili araçları arasında yer almaktadır. Kimi durumlarda IMF ve benzeri örgütlenmelerin bizzat bu karar mekanizmalarının yerine geçtiğini bile görüyoruz. Bu anlamda IMF'nin, Türkiye'de ve kendisini gündelik olarak hissettirdiği bir dizi ülkede, geniş kitleler nezdinde büyük bir öfke uyandırması son derece doğaldır. Zaman zaman kapitalist sınıfı, hatta emperyalizmi perdeleyerek emekçi sınıflarda bir yanılsama yaratsa bile, bu öfke devrimci mücadele açısından küçümsenmeyecek olanaklar yaratmaktadır.

İnsanlığın açlık, sanayisizleşme, işsizlik, salgın hastalıklar gibi onlarca yakıcı sorununun kısa sürede çözümünü sağlayacak dev kaynakları uluslararası sermayeye aktaran IMF ve Dünya Bankası Türkiye'de de mücadelemizin somut bir hedefi olmaya devam edecektir.

IMF ve DB politikalarının çeşitli ülkelerdeki ekonomik ve mali krizlerin kaynağı oldukları yolundaki görüş, emperyalist mekanizmaların deşifre edilmesi ve eleştirisine açılabilmenin yanı sıra, birçok örnekte bu kuruluşların reformdan geçirilmesi biçiminde taleplerle de bütünleşebilmektedir. Böyle bir yaklaşım reddedilmelidir. IMF ve Dünya Bankası, uluslararası sınıf mücadelesinde tarafsızlaştırılabilecek, emperyalizmin elinden kısmen de olsa kopartılabilecek kurumlar değildir. Asalak mali sermayenin, içinde bulunduğumuz dönemde kalkınma süreçlerini finanse etmek için harekete geçirilmesi ekonomik, ideolojik ve siyasal nedenlerle olasılık dışıdır. Dolayısıyla, söz konusu kurumların bir dizi ülkede kriz yaratmaları, bir hata olarak değil, kapitalizmin kaçınılmazlığı olarak ele alınmalıdır.

IMF ve DB'nin "küreselleşme"nin kaçınılmaz ve engellenemez ürünleri sayılarak meşrulaştırılabildiği de görülmektedir. Oysa, son yıllardaki çalkantı ve krizler kadar, dünya üzerinde derinleşen eşitsizlikler de bu kuruluşları tartışılır hale getirmiş bulunmaktadır. Uluslararası sermayenin bir aracı olan IMF'nin dünya ekonomisinin karar merkezi olarak dayatılmasına karşı emekçilerde ve yoksul halklarda biriken öfkeyi yumuşatma ya da önemsizleştirmeye dönük manevralarını boşa çıkartmak mümkündür.

7) Avrupa Birliği'nde çelişki ve belirsizlikler yoğunlaşmaktadır

Avrupa Birliği, merkezinde Almanya'nın bulunduğu bir uluslararası emperyalist organizasyon olarak nitelenmelidir. Bir dönem ABD'ye rakip bir odak olarak şekillenen AB'nin bu konumunun zayıfladığına yukarıda değinilmişti. Bu anlamda AB, ABD saldırganlığına karşı denge unsuru olarak görülemez.

AB emperyalist ÷lkeler arasındaki bir organizasyondan ibaret olmaktan çıkmış ve bağımlı ÷lkeleri de içeren bir hiyerarşı oluşturmuştur. Avrupa Ordusu'nun bu dñnüşümle benzer bir zamanda gündeme gelmesi, AB'nin militarist yanlarının giderek daha fazla öne çıkartılacağının da işaretidir.

Dünya kapitalizminin kriz dinamiklerinden derinlemesine etkilenen AB, kendi içinde veya genişleme sürecinin muhatabı ÷lkeler için bir ekonomik ilerleme veya büyüme ortamı sunmamaktadır. Türkiye'de sık sık gündeme getirilen İspanya, Portekiz ve Yunanistan örneklerinde, AB'nin emekçi alternatifine karşı kapitalizmi tahkim etmek için önemli kaynaklarını seferber ettiği açıktır.

AB, burjuvazi tarafından demokrasinin kalesi, sol içindeki kimi kesimlerce çevresine demokrasi ihraç eden bir merkez olarak sunulmaktadır. Oysa, Avrupa'da tarihsel olarak işçi sınıfının mücadelesiyle ve sosyalist ÷lkelerin basıncıyla oluşan özgürlüklerin ve hakların, ağır bir saldırı altında bulunduğu açıktır. Avrupa toplumlarında, bugün yükselmekte olan sağ partilerde, göçmenleri hedef alan ırkçı akımlarda, sendikal örgütlenmenin geriletmesinde, neoliberal politikalarla yıkıma sürüklenen kesimlerin durumunda görüleceği gibi bütün dengeler sağa kaymıştır.

AB, siyasal üretim ve karar süreçleri açısından da giderek bir kaosa süreklenmektedir. ABD'ye referansla kullanılan bir 'Avrupa Birleşik Devletleri'nin etkin bir siyasal merkez olması hayaldir; ancak, bunun da ötesinde, Avrupa'nın entegrasyonu yönündeki eğilimi, çözölme/dağılma yönündeki eğilimler sarsmaktadır. Burada sorumluluk çoğunlukla faşist/milliyetçi akımların üzerine atılmaktadır. Bu saptama görünürde yanlış olmamakla beraber, sağı hareketlerin krizin etkilerini sınıfsal bir eksenden ayırıp ırkçı bir tepkiselliğe yönlendirmek gibi vazgeçilmez bir fonksiyon üstlendikleri açıktır.

AB'nin emperyalist "genişleme" süreci ve Avrupa Ordusu da belirsizliklerle malul hale gelmiş bulunmaktadır.

AB, genişlemekte olduğu coğrafyada, ÷lke ekonomilerinin uluslararası kapitalizme daha bağımlı hale gelmesini öngörmekte ve emekçi sınıflara ağır bir yıkım vaat etmektedir.

8) "Küreselleşme" ulus ölçeğini geçersizleştirmemiştir

Bugün içinde bulunduğumuz evrede, emperyalist ÷lkeler bağımlı ÷lkelerdeki ulusal karar alma mekanizmalarını tasfiye etmek, en azından önemsizleştirmek için kapsamlı bir çaba içine girmişlerdir. Bağımlı ÷lkelerin uluslararası veya bölgesel hareket yetenekleri git gide emperyalist merkezlere

devredilmekte, para piyasaları tamamen uluslararası kuruluşların denetimine geçirilerek spekülasyon kazanç olanakları genişletilmekte, ülke ekonomileri dünya çapındaki işbölümüne uyarlanmakta, buna karşılık yerel sermaye sınıfları uluslararası sermaye ile ortaklıklara alınarak ödüllendirilmektedir.

Emperyalist ülkelerin sahip oldukları güç pekiştirilmekte iken, bu durumun genel olarak burjuva ulus devletlerin aşılması biçiminde yorumlanması mümkün değildir. Ulus ve ülke ölçeği, sınıf mücadelelerinin birimi ve siyasi iktidar mücadelesinin zemini olmaya devam etmektedir.

Ulus devletin ve ülke bazlı dinamiklerin "küresel" dünyada özümsemesi, ancak bütün ülkelerin birbirlerine benzemesi, bu anlamda eşitlenmesi halinde söz konusu olabilirdi. Oysa, bugün emperyalist merkezler ile diğer ülkeler arasındaki eşitsizlik, görülmemiş derinlikte uçurumlara dönüşmüştür. Yaşanan süreçlerin özeti, emekçi sınıflar üzerindeki sömürünün bütün frenlerinden arındırılması ve yoğunlaştırılmasıdır.

Emperyalizme bağımlı ülkelerdeki bu tam teslimiyet yapılanması, burjuva siyasetinde demagojik bir emperyalizm karşıtı söyleme sahip, burjuva milliyetçisi kanatların da önünü açmaktadır. İşçi sınıfı hareketinin önündeki görev, bu demagojiyi deşifre etmek, emperyalizme teslimiyetin başta emekçiler üzerindeki sömürüyü yoğunlaştırmasından da hareketle, antiemperyalist tepkileri temsil etmek ve sosyalizm hedefiyle bütünleştirmektir. Söz konusu alanın burjuva milliyetçiliği tarafından mı, proleter sosyalist yurtseverlik tarafından mı doldurulacağı sınıf mücadelelerinin can alıcı bir gündem maddesidir.

9) İşçi sınıfı enternasyonalizmi ve yurtseverliği birbirinden ayıramaz

Kapitalizmin içinde bulunduğumuz bu evresinde, sermayenin uluslararasılaşmasının ötesinde ülkeler arası hareketinin görülmemiş bir ivme kazanması ve emperyalizmin dünya ölçekli politika üretiminin yoğunlaşması, işçi sınıfı mücadelesinin, ekonomik ve siyasal düzeyde uluslararası koordinasyon ve dayanışmasına yönelik ihtiyacı daha da yakıcı hale getirmiştir.

Komünistlerin, enternasyonalizmi tek tek ülkelerde verilmekte olan mücadeleler arasında esasen dışsal ve diplomatik bir dayanışmacılığın ötesine taşınmaları, nesnel olarak mümkün ve gereklidir. Bu doğrultuda bölgesel işbirliği arayışları ilerletici olacaktır.

Ancak sınıf mücadelesinin ölçeğinin, yani iktidar perspektifinin hayat bulacağı düzlemin ülke düzlemi olduğu gerçeği herhangi bir gerekçeyle geri plana itilemez. Mücadele ölçeğinin genişletilmesinin siyasetin içeriğini devrimcileştireceği beklentisi, genel olarak ama özellikle de bugünkü nesnel ve öznel koşullarda temelsizdir.

öte yandan sermayenin uluslararası organizasyonu, yerel burjuva sınıflarını ülkelere tamamen yabancılaştırmaktadır. Türkiye dahil, dünyanın görece az gelişmiş bütün kapitalist ülkelerinde, her boydan sermaye kesiminin ana hedefi, uluslararası işbirliği içinde yer almaktır. Gerçekten de tarımsal

ve sınıai üretim ile mali mekanizmalar ülke içi değil uluslararası ölçekte tasarlandığıında, global kârdan kayıplar minimize edilmiş olmaktadır. Bu dönüşüme ayak uyduramayan sermaye kesimlerinin demagojik ve beyhude tepkileri bir yana, büyük bir emekçi nüfusunun proleterleşmesi, yoksullaşması ve hatta "gözden çıkartılması" söz konusudur. Kapitalizmin bu yönelimi ile birlikte, bir ülkenin kendi kendisini besleyebilmesi ya da kendi kendisini savunabilmesi, artık yalnızca işçi sınıfı iktidarı altında mümkün hale gelmiştir.

içinde bulunduğumuz dönemin bu özellikleri nedeniyle, işçi sınıfı hareketinin yurtsever ve enternasyonalist niteliklerinin ayrılmaz bir bütün olarak kavranması özellikle önemlidir.

B. 11 EYLÜL ve SONRASINDAKİ GELİŞMELER

10) 11 Eylül ABD emperyalizminin saldırganlığını artırmıştır

11 Eylül 2001 yeni bir sürecin açılışı anlamına gelmemektedir. ABD'ye yönelik bu şiddetli saldırıları takiben bu emperyalist ülkenin dünya egemenliğinin güçlenmesi hız kazanmıştır. Savaşların bu süreçte üstlendikleri rolün arttığına, emperyalizm döneminin genel özelliği olan siyasi gericileşmenin ve antidemokratik yapılanmaların hız kazandığına tanık olunmuştur. ABD egemenliğinin, geçmişte olduğundan farklı biçimde, kapitalist dünyanın ana bloklarına çekilmesi ile değil, çok sayıda yerel, bölgesel veya ikili ittifakın toplamı olarak perçinlendiği gözlemlenmektedir. Bu ittifaklar zincirinin değişmez aktörü, genellikle açık veya bazen örtük olarak, ABD olmaktadır.

Marksistler, ABD'ye yönelen 11 Eylül saldırılarını, olayların ardındaki gerçeğin dedektif mantığıyla açığa çıkartılması açısından değil, dünya ölçeğindeki sınıf mücadelelerinde yansımaları ile değerlendirmek durumundadırlar. Ancak, aradan geçen aylarda kamuoyuna yansıyan veriler, merkezi olarak değilse bile ABD'nin kimi devlet kademelerinde saldırı istihbaratı ve beklentisinin bulunduğunu göstermektedir. Belli ki, emperyalistler de olaylara yaratacağı toplumsal, siyasal sonuçları itibariyle bakmaktadır.

11) 11 Eylül sınıf eksenini reddeden yaklaşımlara mazeret yapılamaz

11 Eylül ile birlikte, teorik olarak işçi sınıfını ve sosyalizmi merkeze almayan, pratik olarak temelsiz ve desteksiz oldukları açığa çıkan bir dizi yaklaşım ortaya atılmıştır:

11 Eylül'den "ABD'nin gücünün sınırlarının görülmesi ve en fazla önem verdiği noktaların vurulabilir olduğu" sonuçlarını çıkartmak ve dolayısıyla antiemperyalist mücadelelerin güç kazandığını düşünmek mümkün değildir. Tersine, saldırı ABD militarizmine bulunmaz bir gerekçe sunmuştur.

11 Eylül emperyalizmin mutlak egemenliği altında bulunmayan orta büyüklükte devletlerin veya genel olarak "Avrasya"nın, bağımsızlıki bir yola girmesine yol açmamış, tersine Rusya'dan Orta Asya Cumhuriyetlerine ve Hindistan'a kadar bir dizi ülkeyi "hizaya sokmuştur."

11 Eylül'e emperyalist ideologların getirdiği "medeniyetler çatışması" yorumu, Kuzey-Güney, Batı-Doğu gibi tariflerde de yankılanmakta ve bu halleriyle antiemperyalist anlamla yüklenmektedir. Sınıf

kavramını ve kapitalizmin gerçek alternatifinin sosyalizm olabileceği tezini zayıflatan, mülk sahibi sınıfların antiemperyalist niteliklerine dair yanılsamalar yaratan her tür yaklaşım reddedilmelidir.

12) 11 Eylül ile şiddetlenen emperyalist saldırıyı geri püskürteceğiz

Komünist ve ilerici partiler, genel olarak, 11 Eylül saldırısını lanetleyerek ve ABD'nin bu olayı kendi emperyalist politikalarına gerekçe olarak kullanacağı uyarısında bulunarak sağlıklı bir tutum geliştirmiştir.

Solun, emperyalizmin beslemesi ve karşıdevrimci kolu olarak kurulmuş, dinci gerici bir ideolojik kimlik kazanmış, uluslararası uyuşturucu üretim ve kaçakçılığının kilit noktası haline gelmiş, Afgan karşıdevrimine vahşi bir komünist katliamıyla imza atmış bir hareket ile en ufak sempati ilişkisine girmesi olanaksızdır.

Daha yukarıda değinilen gerekçelerden de hareketle, solun, emperyalizm tarafından baskı altına alınan ülkelerde mülk sahibi sınıflar ve çoğunlukla gerici devlet kurumları arasında antiemperyalist odak aramaya çıkması da mümkün değildir.

Sol, emperyalist saldırganlığa ve savaş tehdidine muhatap olan, ancak kapitalist dünyanın da birer parçası durumundaki ülkelerin halklarıyla tam bir dayanışma içine girer ve savaşları engellemek için mücadeleye atılırken, bu ülkelerin egemen güçleri hakkında yanılsamalara kapılmamak durumundadır. Irak'taki Saddam rejimi bu kapsamda ele alınmalıdır.

Emperyalist saldırganlığın hedefi olan sosyalist Küba ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ile enternasyonalist dayanışma uluslararası işçi sınıfı hareketinin acil görevidir. Aynı dayanışma görevi, İsrail ve ABD'nin ortak kanlı senaryolarıyla katliam yaşayan Filistin halkı ve Filistin direnişinin devrimci parti ve cephelerini, yakın geçmişte ABD emperyalizmi ile bağlantılı bir askeri darbeyi geri püskürten Venezuela halkını, demokratik bir sol hareketi seçimle iktidara getirmek üzere olan Brezilya halkını, iktidar mücadelesini en olumsuz bir dünya konjonktüründe yükselten Kolombiyalı emekçilerin devrimci örgütü FARC'ı öncelikle kapsamaktadır. Türkiye Komünist Partisi söz konusu dost ve kardeş parti ve hareketlerle dayanışma içinde bulunacağını bir kez daha tekrarlamaktadır.

Emperyalist söylemde merkeze yerleştirilen terör ve terörle mücadele kavramlarına ise Marksistler sınıf merceğinden bakmakla yükümlüdürler. Bu çerçevede TKP,

Terörün işçi sınıfının ve komünistlerin mücadele yöntemi olmadığını ilan eder.

Bugün terörü, emperyalist ülkelerin bir devlet politikası olarak kullandıklarını saptar. ABD'yi en büyük terörist güç, NATO'yu en büyük terör örgütü olarak tanımlar.

Birçok örnekte emperyalist ülkeler tarafından ilerici güçlere karşı desteklenen gerici hareketlerin, kapitalizmin derinleştirdiği eşitsizliklere karşı yoksulların verdiği tepkiyi temsil ettikleri görüşünü reddeder.

Sosyalist ülkelerin, emekçi halkların ve işçi sınıfı hareketlerinin, emperyalist saldırı ve provokasyonlara ya da karşıdevrimci burjuva iktidarlarına karşı her tür araçla kendilerini savunma hakkını meşru sayar ve bu hakkın terörizmle bağlantılandırılmasına karşı çıkar.

C. DÜNYA DEVRİM SÜRECİ ve EMPERYALİZME KARŞI GÜNCEL DİRENÇ NOKTALARI

13) Dünya devriminin ana damarı kapitalist ülkelerdeki sınıf temelli devrimci mücadelelerdir

Dünya üzerindeki çelişki ve mücadeleler, henüz bir devrimci krize işaret etmemektedir. Bu anlamda komünistlerin çözüm aramaları gereken soru, devrimci bir krizin olgunlaşmadığı konjonktürlerde hareketin devrimci niteliğinin nasıl yeniden üretileceğinde odaklanmaktadır. İşçi sınıfı ve emekçilerin mücadelelerinde çeşitli ülkelerde kaydedilen gelişmeler de bu soruya yönelik arayışları cesaretlendirmektedir.

Emperyalist-kapitalist ülkeler arasındaki rekabetin en şiddetli biçimlere kavuşması bile bu mücadelenin taraflarından herhangi birine ilerici misyon tanınmasına izin vermez. 1990'lı yıllar bir yeni demokratikleşmenin atfedildiği neoliberalizmin emek düşmanı ve karşıdevrimci karakterini kanıtlamıştır. Bu nitelik bütün emperyalist ülkelerin ve odakların ortak karakteridir. Aynı şekilde, emperyalist ülkelerin dışında kalan bölgesel güçlere veya orta büyüklükteki kapitalist ülkelere yönelik de herhangi bir ilerici beklentiye girilemez. Bu ülkelerin egemen güçleri emperyalizmin pazarlıkçılardan ibarettir.

Dünya devriminin halen düşük ivmeli akan ana damarı, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı mücadeleleri ve bu temele dayanan devrimci siyasi hareketlerdir. Uluslararası burjuvazinin, reel sosyalizmin çözülüşünü izleyen zafer havası, ekonomik krizin sürekliliği ve siyasal belirsizliklerin aşılabilmesi için yerini, tatminsizlik ve ideolojik bulanıklıklara bırakmıştır. Sosyal demokrasi de reel sosyalizmin çözülüşü ile aynı zafer sarhoşluğunu paylaşmış, emekçi kitleleri devrimci yönelimlerden alıkoyma görevinin gereksizleştiğini düşünerek alabildiğine sağa çekilmiştir.

İşçi sınıfı hareketinin yeniden canlanma işaretleri verdiği günümüzde, bu koşullar, komünistlerin siyasal ufkunu genişletmektedir. Önümüzdeki dönemde, genel ve zorunlu muhasebesini devrimci kimliğini yeniden üreterek tamamlamış bir uluslararası komünist hareket, son derece önemli rollere aday olabilecektir.

14) Dünya devrim sürecinin kritik alanı ve istikrarsızlık bölgeleri genişlemektedir

Ülkemiz dünya devrim süreci açısından kritik bölgelerden birinde yer almaktadır. Bu bölge, kapitalist restorasyonu, emperyalizm tarafından yağmalanma ve daha derinlemesine bir bağımlılık biçiminde

yaşayan Doğu Avrupa ve Rusya'yı, Avrupa kapitalizminin kenarında, eşitsizlik yoğunlaşmalarını en çarpıcı biçimde hisseden Balkanları ve Türkiye'yi kapsamaktadır.

Reel sosyalist ülkelerin, toplam dünya üretiminde yüzde 14 olan paylarının on yıl içinde yüzde 6'ya gerilemesi, bu ülkelerin maruz kaldığı saldırının boyutlarını göstermektedir. Söz konusu ülkeler arasında en ciddi sanayileşme, kentleşme ve işçi sınıfı birikimine sahip ülkelerden biri olan çek Cumhuriyeti'nde Komünist Partisi'nin (Bohemya ve Moravya KP) son seçim başarısı ciddi bir işarettir; Rusya, Beyaz Rusya ve Ukrayna komünist hareketlerin kitlesel güçlerini korudukları ve siyasal, toplumsal denklemleri dolaylı olarak etkilemeye devam ettikleri ülkelerdir. Bu sayılan veriler henüz bir devrimci yükseliş anlamına gelmeseler de emperyalist yapılanmaya ve kapitalist restorasyona karşı bir emekçi tabanını ve direnç potansiyelini yansıtmaktadır.

Bahsi geçen bölgenin bir diğer ülkesi, Yunanistan, Avrupa'nın en dinamik işçi sınıflarından birine ve devrimci bir Komünist Parti'ye sahiptir.

Arap Ortadoğusu'nda, başta Filistin olmak üzere süregiden siyasal devrimin yakın zamanda bir işçi sınıfı karakterine ve devrimci programa ulaşma olasılığı görünmemektedir. Bu zaaf, Arap coğrafyasını dünya devrim sürecinde öncü rollere aday olmaktan uzak tutmaktadır. Aynı sonuç, emekçi sınıflarının gelişkinliği ve gelenekleri açısından hafife alınması mümkün olmasa da, iç dinamikleri zayıf düşürülmüş ve ağır biçimde dış faktörlere bağımlı hale getirilmiş Kafkas halkları için de tekrar edilebilir.

Güney Amerika dünya devrim süreci açısından ikinci bir kritik coğrafya niteliği kazanmaktadır. Küba sosyalizminin doğrudan devrimci itkisi bulunmasa da, sadece varlığı bile, Kıta'nın emekçi halkları için moral ve coşku kaynağıdır. Kolombiya'da yükselen mücadeleye, Venezuela'daki halkçı iktidar eklenmiştir; Brezilya'da işçi Partisi'nin muhtemel seçim başarısı, emperyalizmin bölge stratejisini baştan aşağı değiştirecektir. Uruguay örneğinde olduğu gibi, bir dizi Güney Amerika ülkesi sınıf mücadelelerinin adım adım yükselmesine sahne olmaktadır.

Bu iki coğrafi alanın dışında, ABD emperyalizminin yukarıda ele alınan atağı, dünyayı bir bütün olarak politize etmekte, çelişkileri yoğunlaştırmakta ve sonuç olarak devrimci imkânların belirginleşmesi anlamında değilse de, istikrarsızlık ve belirsizlikleri genişletmektedir. Emperyalizmin bu istikrarsızlık alanları, bir devrimci kriz ve yükseliş ortamında sistemden kopuşun mümkün olacağı bir dizi zayıf halka ülke doğuracaktır.

Sonuç olarak dünyamız önümüzdeki yıllarda, 1990'larla karşılaştırıldığında çok daha dinamik bir siyasi gündeme ve mücadelelere sahne olacaktır. Bu ortam, şoku artık atlatmakta olan emekçileri sınıf mücadelesinde yeniden aktif hale getirecektir.

15) Kapitalizme karşı mücadele "alternatif küreselleşmecilik"ten kurtarılmalıdır

"Küreselleşme karşıtı" ya da yakın zamanda kullanıma sokulan deyişle "alternatif küreselleşme yanlısı" hareketler, hem derinleşen eşitsizliklere karşı "sınıf aşırı" bir halk tepkisi, hem de burjuvazi açısından tencerenin buharını tahliye mekanizmasıdır. Sınıf eksenini gözardı eden, siyasal iktidar hedefinden uzak durmayı ilke edinen, uluslararası sermayenin kimi kollarıyla içiçe giren ve sarı sendikalara yer açan bir hareket söz konusudur. "Emeğin küreselleşmesi" ve "küresel direniş" sloganları, Avrupa örneğinde AB mekanizmalarının içine katılmış yeni "emperyalist sendikacılığın" aldatıcı sloganlarından ibarettir.

Ancak komünist hareketin, hele işçi sınıfı dinamiği yeterince mücadeleciler değilken, böylesi bir alana gözlerini kapaması, kendisini en azından bir süreliğine gündemin dışında tutmak ve daha kötüsü "anti kapitalist" kimliği bu zaafli kesimlere terk etmek anlamına gelir. Böyle bir geri çekilme yerine, işçi sınıfı kimliğinin geliştirilmesi ve mücadelenin uzlaşmacılıktan arındırılması doğrultusunda bir açılım geliştirilmelidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Türkiye'de sınıf mücadeleleri

Türkiye Komünist Partisi'nin görev ve hedefleri

D. TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN ROTASI

16) Burjuva siyaseti toplumsal dinamikleri kucaklama yeteneğinden yoksundur

Türkiye'de burjuva siyaseti iki temel nedenle önemsizleşme ve kuruma eğilimi göstermektedir: Birincisi, emperyalist reçetelerin ülkede fazla seçenek bırakmaması, farklı akımların ve partilerin aynışmasıdır. İkincisi, 12 Eylül ve özel dönemlerinden bu yana aynışan burjuva siyasetinin kitlelere yönelik bir canlılık ve üretkenlik sergileyemez hale gelmesi, bu ihtiyacın da geri plana düşmesi sonucu, ağırlığın siyasal partilerden devletin çeşitli kurumsal mekanizmalarına geçmesi ve düzenin bir aracı olarak medyanın kitleleri biçimlendirme yeteneğinin genişlemesidir.

Ancak bu eğilimin, sürekli boşluk üreterek düzeni titretilen hale getirdiği defalarca görülmüştür. Bir dönem dinci gericiğin düzenin kitlelere dönük siyaset pratiğinde neredeyse rakipsiz hale gelmesinin kaynakları bu boşluklardadır. Bir diğer boyut olarak, içeriği aynışan siyasal odakların, egemen sınıfın bütünlüklü çıkarlarını temsil ve ifade etmeye çalışmak yerine, sermaye gruplarının doğrudan acentalığına yönelmeleri şz konusudur. Bu yapılanmanın gözle görünür bir bozulmaya neden olduğu açıktır.

İçinde bulunduğumuz dönemde burjuvazinin, kendi açısından alternatifsiz görünen politikaları doğrultusunda kitleleri yönlendirmek ve ikna etmek konusunda araçlarının güdükleştiği söylenebilir. Oysa, Türkiye'nin dünya kapitalizmine daha gelişkin bir eklemlenmeye ulaşmasını amaçlayan güncel dönüşümler, siyasete çağrı niteliği de taşımaktadır. Dönüşüm sanıldığından daha köklüdür ve siyasetin, üstelik kitlesel boyutlar da kazanarak canlandırılmasına muhtaçtır.

Güdükleşme ve aynılaşma, geçtiğimiz bir yıllık sürede AB ile bütünleşmeye yönelik çok sayıda düzenlemenin kolaylıkla yapılabilmesini mümkün kılmıştır. Ama, aynı gerekçelerle, Türkiye'nin bugün içine düştüğü siyasal kriz oldukça karmaşık bir hal almıştır.

Bu yapı işçi sınıfının siyasal mücadeleye çekilmesi halinde büyük çözümsüzlüklere yuvarlanacaktır.

17) AB üyesi Türkiye değil, Sosyalist Türkiye!

Türkiye burjuvazisinin, ülkenin AB'ye tam üyeliği ile tanımlanan stratejisi, giderek diğer gündem maddelerini örten ve kendine bağımlı hale getiren bir özellik kazanmıştır. Yakın geçmişte benzeri bir ideolojik abartma, 1980'lerin ortalarından itibaren yaklaşık on yıllık bir dönem boyunca "özelleştirme" konusunda yaşanmıştı. O dönemde de özelleştirme olası her sorunun çözüm anahtarı ilan edilirken, düzenin meşru siyaset alanında bu anahtarın aleyhine söz söylemeyi kimse göze alamaz hale gelmiş, neredeyse en büyük hakaret "özelleştirme düşmanlığı" olurken, sendikalar da aynı koroda rol almışlardı. Solun belli kesimleri, o dönem özelleştirmelere çağdaş bir dönüşüm gözüyle bakarak açık veya kapalı destek vermişlerdi.

Burjuvazi şimdi benzeri bir saldırganlığı AB'cilik ile sergilemektedir. Bir yanıla AB ile ilgili tutumu eksene yerleştirmek düzenin onlarca başlıkta yaşadığı tikanıklıkları geri plana itmekte, öte yandan halk kitlelerine tamamen burjuvaziye ait bir projeye umut verilmiş olmaktadır.

Düzenin reformcu/AB'ci ve statükocu/AB karşıtı bir bölünmeye uğradığı görüşü bütünüyle temelsizdir. İkinci rolün atfedildiği kurumlar bir nakarat olarak AB yanlısı olduklarını tekrarlamaktadır; daha da önemli nokta, bu kurumlardan Ordu'nun AB projesinin altındaki en sağlam imzalardan birinin sahibi olmasıdır. Burjuvazinin tamamını kapsayan bir açılım olarak AB konusunda, bu sınıfın içinde öncüler ve artçılar, sürat yanlıları, temkinliler ve frenciler bulunmasından doğal bir şey olamaz.

Aslında AB eksenli cepheleşmenin bir safında faşisti, islamcısı, liberali, sosyal-demokratı ile, TüSIAD'ı, TOBB'u, Ordusu ile bütün egemen güçler, diğer safta ise komünistlerin öncülüğünde işçi sınıfı, ilerici ve yurtsever aydınlar ve geniş emekçi halk kitleleri yer almaktadır. Yoksa bugünkü görünümüyle, liberal solu AB'ci, milliyetçi solu AB karşıtı güçlere kaydedip geri kalan solu da ihmal eden sahte bir cepheleşme, esasen hem sosyalizm mücadelesinin önemli temalarına, hem de sosyalizm programının unsurları olan özgürlükler, yurtseverlik, ulusal onur ve bağımsızlık gibi başlıklara sermaye tarafından el konması anlamına gelir.

Ancak, komünist hareketimizin yeni ve doğru bir saflaşmayı inşa etmesi, tek başına AB karşıtlığı üzerinden elde edilemez. Kriz kaynakları son derece zengin olan Türkiye'nin burjuva siyaset alanı, AB süratçileri ile frencilerinin karşı karşıya geleceği saflaşmaları dev aynasında göstermeye devam edecektir. Solun ise milliyetçi/faşist bir ideolojik alana hitap etmesi, kendini böyle bir kümenin ögesi olarak lanse etmesi mümkün değildir. Yapılması gereken, soldan başlı başına bir alternatif olarak sosyalizmin olanaklı olduğunun ilanı ve ikna edici biçimde, sabırla işlenmesidir.

18) Restorasyon süreci, en çok siyasal yapılanma başlığında zorlanmıştır

Türkiye kapitalizminin restorasyon adını verdiğimiz süreci,

reel sosyalizmin çözülüşünden ve "soğuk savaş"ın sona ermesinden sonra bütün kapitalist dünyanın kendini yeniden biçimlendirme, eski dönemin işlevsiz kalan veya yük haline gelen yapılarının tasfiyesi gibi uluslararası ihtiyaçlarından,

12 Eylül, Kürt hareketine karşı yürütülen "kirli savaş", kontr-gerilla yapılanması ve faşist birikim, 1990'ların ilk yarısında çarpıcı boyutlara ulaşan dinci gericilik gibi öğeler içeren karşı devrimci aşırı şişkinliğin budanması gereği,

Türkiye burjuvazisinin, emperyalist yönelimlerle uyumlu olarak, daha güçlü bir uluslararası entegrasyona acilen ulaşma arzusu,

dağılmış, kriz çözme yeteneğini yitirmiş burjuva siyasetinin ve inandırıcılığını, harekete geçirme ve yön verme yeteneğini yitirmiş egemen ideolojinin yeniden yapılandırılması gereği,

Türkiye kapitalizminin uluslararası sisteme daha gelişkin bir eklemlenmesini temin etmek üzere iç siyasi, hukuki, vb. mekanizmaların düzeltilmesi ihtiyacı

gibi olgulardan doğmuştur. Bu süreçte, dinci hareketin 1993 Sivas katliamı ile 1996 RP-DYP koalisyon hükümeti arasında ulaştığı zirveden indirildiği ve Susurluk kazasından başlayarak kontrgerillanın kısmi bir özerklik kazanmış etkinliğinin törpülediği bir "tasfiye" döneminden geçilmiştir. Aynı dönemde Kürt silahlı hareketi geriletilmiş, bu hareket bir kriz dinamiği olmaktan çıkartılmıştır. Restorasyonun tasfiye evresine damga vuran kurum, kuşkusuz, Türk Silahlı Kuvvetleri olmuştur.

Bunu bir "kurucu" dönemin izlemesi gerekirken, Türkiye burjuva siyaseti adım adım ciddi bir kilitlenme durumuna sürüklendi. Bu kilitlenmenin belli başlı faktörleri şunlardır:

TSK'nın, bir askeri rejim niteliği almaksızın karar mekanizmalarına koyduğu ağırlık, burjuvazinin sivil/siyasi kadrolarına dönük mutlak bir güvensizlik içermiş, herhangi bir parti veya kadro birikimi askerlerin açık onayını alamamıştır.

Yirmi yılı aşkın süredir toplumun politizasyondan uzak tutulmasının bir bedeli de burjuvazinin siyasal kadro kaynaklarının kurumasıdır. Sistemin her geçen gün daha fazla oranda dışarıdan ithal siyasetçilere bel bağlaması, yalnızca emperyalist ülkelerin artan ağırlığının değil, aynı zamanda bu kurumunun da sonucudur.

Bütün burjuva siyasal özneler, restorasyon ile budanan kollara (kontrgerilla, tarikatlar, sınıflarının genel çıkarlarını abartılı biçimde ihlal eden burjuva kesimleri ve benzeri) bulaşık oldukları için yeni döneme mutlak bir tedirginlikle girmişlerdir.

Sürecin doğasına en uygun akım olarak sosyal demokrasinin bunalımı başlı başına bir tıkanma nedenidir.

Restorasyon süreci, Türkiye burjuva siyasetinin gelenekleri itibariyle, seçime dayalı bir sistemde partilerin göze almakta çok zorlanacakları riskli alanlar içermektedir (Kürt sorununda esneme göstermek, gericiliğin toplumsal temellerinin üzerine gitmek, Kıbrıs gibi dış politika başlıklarında açılım geliştirmek vb.).

Restorasyon süreci, bir kapitalist yeniden yapılanma projesi olarak, siyasal alan ile toplumsal alan arasındaki ilişkileri hafife almış, bu anlamda toplumsal dinamiklerin ideoloji ve siyaset üzerindeki etkisini tam olarak hesaplayamamıştır.

Bu koşullarda TSK'nın, alışık olmadığı biçimde, inisiyatifi elinden kaçırabildiği görülmektedir.

19) Ekonomik kriz restorasyonu hem hızlandırmakta, hem zora koşmaktadır

Dünya ekonomisindeki daralma eğilimi ve artan kırılganlık, Türkiye tipi ülkeleri kriz dalgalarına karşı tamamen korunmasız hale getirmiştir. Dışa bağımlılığı artan, sermaye hareketlerinin yaygınlaşması ile kendisi de bu hareketlenmenin egemenliğine giren, bu arada sınai yapısı zayıflayan, özelleştirme süreciyle birlikte son derece önemli bazı alanlardan çekilen ve bu nedenlerle içe kapanarak korunma şansı da kalmayan, ana işlevi dış ve iç borç ödemeye indirgenen iç ekonomik yapı, yeni krizlere de girmeye mahkumdur. Bu durum, Türkiye kapitalizminin her alandaki yapılanmasını, bütün kurumlarını titrek hale getirmektedir. Restorasyon sürecinde yaşanan tıkanmalarda bu sarsıntıların kuşkusuz payı bulunmaktadır. Ekonomik kriz, düzenin toplumsal, ideolojik, siyasal yükümlülüklerini artırmakta, ama bu doğrultuda yaratıcılık sergilemekten de alıkoymaktadır. Dolayısıyla Türkiye burjuvazisi kriz dinamiklerinin denetim altına alınması isteğinde samimidir.

Ancak bu samimiyet, kaçınılmaz olarak ortaya çıkan krizlerden yararlanmayı geri plana düşürmeyecektir. Bu açıdan kriz şu yönde sonuçlar vermektedir:

Ülke içi karar odakları iktidarsızlaşmakta, emperyalist müdahalenin önü açılmaktadır.

Tekelleşme süreci ile tarım ve sanayide orta ve küçük boy kesimlerin tasfiyesi hız kazanmaktadır.

En büyük tekeller, aynı zamanda uluslararası sermaye ortaklıklarına en fazla girenlerdir.

Sermayenin yeni eklemlenme biçimlerine ayak direten kesimleri, manipülasyonlara da başvurularak tasfiye edilmektedir.

İşçi sınıfı ve diğer kent ve kır emekçilerinin yoksulluğu derinleştirilerek burjuvaziye kaynak aktarılmakta, emekçilere dönük yeni saldırılar için kriz güçlü bir bahane sunmaktadır.

Bu sonuçların Türkiye kapitalizminin son yıllardaki ana rotasını desteklediği açıktır.

TKP kriz mekanizmalarının üzerine örtülen sis perdelerini yırtmak doğrultusunda teorik ve ideolojik mücadelesini aralıksız sürdürecektir. Krizin toplumsal etkilerine karşı emekçi sınıfların antikapitalist tepkisini örgütlemek, Parti'nin görevidir.

Bu doğrultuda TKP acil olarak,

Ülkemizi tüketen, yok olmanın eşiğine getiren dış borçların iptalini,

Kamudan sermayeye kaynak aktarımı anlamına gelen iç borçların silinmesini,

Özelleştirmelerin durdurulmasını ve iptalini,

İşten çıkartmaların yasaklanmasını, işten çıkartılanların işlerine iadesini ve koşulsuz, istisnasız iş güvencesinin yasalaştırılmasını,

Şirket ve banka kurtarma operasyonlarında kullanılan fonların geri çekilmesini ve kamu yatırımlarına yönlendirilmesini,

Çeşitli yollarla bankaların içini boşaltan sermaye sahiplerinin mal ve sermaye varlıklarına el konmasını ve bu kişilerin yargılanmasını

talep eder.

20) MHP yeni sahnede de rol kapmaya çalışıyor

MHP'nin restorasyon sürecinin önemli bir kısmını hükümette geçirmesi, hem bu hareketin rotadan sapmasına karşı güvence oluşturarak restorasyoncuları, hem de tasfiyeden mümkün olduğunca az zararla çıkacağı için MHP'yi rahatlatmıştır. MHP'nin faşist kimlik ile merkez sağ kimlik arasında kesin bir tercih yapması ise kendisini aşan nedenlerle mümkün değildir. Türkiye kapitalizmi, bu akımın çeşitli toplumsal dinamikleri ve süreçleri antikomünist, emek düşmanı ve milliyetçi bir basınç altında tutma ihtiyacından vazgeçemez.

MHP'nin hükümet ortaklığı (faşist kimliğinin gereklerini yerine getiremeyerek) burnunun sürtülmesini ve belli ölçülerde küçültülmesini sağlamışsa da, son dönemde bu parti, mekanizmaları kitleleme gücünü ele geçirmiş bulunmaktadır. Kürt ve yabancı düşmanlığına, milliyetçiliğe (türban konusunda olduğu gibi din faktörüne) ve bunlar üzerinden küçük mülk sahibi geniş bir kitleye dayanan "değerler", geleneksel sağın kimlik kartını oluşturmaktadır ve diğer partiler bunları MHP'ye bırakmaya yanaşmamaktadırlar.

Önümüzdeki orta vadede, iki yön çatışmaya devam edecektir: MHP'nin bu geleneksel değerlerin temsilcisi olarak sermaye açısından güvenilir bir odak kimliğini sabitlemesi, ama bunun karşılığında küçülmesi ile restorasyoncu dönüşümde merkezde durması. Bu durumun yeni bölünme ve oluşumları gündeme getirmesi, şiddet kullanımı dahil "sokağın" hatırlanması mümkündür.

MHP'nin klasik faşist bir iktidar stratejisine sahip olabileceği düşünülmemelidir. Mekanizmaları kitleleme gücü, eninde sonunda oyunda rol kapma hedefiyle kullanılmaktadır.

21) Seçim gerçek bir politizasyon doğrultusunda kullanılmalıdır

Türkiye'de burjuvazinin siyasal temsil krizi, tek tek burjuva akımları ve partilerinin de krizi anlamına gelmektedir. Genel olarak burjuva partilerinin düğümü çözmeye aday olmak yerine zaman kazanmayı ilke edindikleri görülüyor. Burjuva siyaseti adeta topluca, asıl işin başlayacağı bir vade sonrasını beklemektedir. Dolayısıyla, yukarıda betimlenen siyasetin önemsizleşmesi süreci bir gizli ele atfedilerek, örneğin "Asker Partisi"nin tercihlerine indirgenmemelidir. Sosyal demokrasi ve dinciler dahil olmak üzere, partiler de siyaset ölçüsünü artırmaktan korkmaktadır.

Ancak, bir yandan düzenin yaşadığı dönüşümler siyasete çağrı yapmaktadır, bir yandan da aynı dönüşüm, yoksullaşma, kriz ve düzene yabancılaşma gibi faktörler halk kitlelerinde geniş bir potansiyeli gözle görülür hale getirmektedir. Bütün partilerin kaçtığı bu potansiyel, sol için büyük bir olanağı barındırmaktadır. Sol içerisinde ise söz konusu olanağa yönelik ciddi bir açılım geliştirme yeteneği ve niyetine sahip tek özne TKP olarak öne çıkmıştır.

Geçen Konferans döneminde hayata geçirilen Halk Muhtırası ve İşçi Okulları çalışmaları, Partinin bu boşluğu ve potansiyeli değerlendirmek için geliştirdiği ilk açılımlar olarak da düşünülmelidir.

TKP, burjuvazinin siyasetten kaçacağı ama doğası gereği siyasete çağrı anlamına gelen önümüzdeki seçimi, sosyalizmi geniş halk kitlelerine tanıtmak ve maletmek, sosyalist birikimi anlamlı bir oy tabanı ile ölçülecek biçimde toplumsal mevzilere taşımak, partinin emekçi karakterini güçlendirmek, coğrafi yaygınlığını geliştirmek gibi bir dizi hedefle karşılayacaktır. Seçim çalışmalarından istenen verimin alınması, sosyalizmin bir iktidar alternatifi olarak geniş halk kitlelerine sunulması ve bir alternatif olarak meşruiyet kazanması anlamına gelecektir.

TKP önümüzdeki seçimde Türkiye işçi sınıfını, ilerici aydınları, emekçi kadınları, yoksul köylüleri, öğrenci gençliği ve Kürt emekçilerini, antiemperyalist ve yurtsever, özelleştirme karşıtı ve kamucu, gerici karşıtı ve aydınlanmacı, halkların kardeşliğinden yana ilkeler doğrultusunda temsil etmeyi hedefleyecektir. TKP seçimlere sosyalizmin tek temsilcisi olarak katılacaktır.

TKP, seçim ve siyasi partiler yasasında yer alan ve emekçi sınıfların örgütlü mücadelesine kısıtlamalar getiren bütün hükümlere karşı mücadele verecektir. Komünist adıyla parti kurma yasağının iptal edilmesi, siyasi parti üyeliğine ilişkin kısıtlamaların kaldırılarak sivil veya asker bütün kamu görevlilerinin siyasi partilerde çalışabilmelerinin sağlanması, ülke barajının tamamen kaldırılması, alınan oy oranında mecliste temsilin sağlanması için seçim sisteminde düzenleme yapılması, siyasi partiler arasında işbirliğini engelleyen yasaklayıcı hükümlerin kaldırılması, bütçeden siyasi partilere yapılan kaynak aktarımındaki eşitsizliklerin giderilmesi, propaganda çalışmaları ile açık hava ve kapalı

salon toplantılarının hiçbir şekilde kısıtlanmaması, ırkçılık, savaş ve toprak ilhakının savunulmasının yasaklanması, bu mücadelenin somut başlıklarıdır.

E. TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN BÖLGESEL SORUNLARI

22) Kıbrıs, Türkiye burjuvazisinin genel stratejisini kilitleyebilecek bir başlıktır

Kıbrıs Türkiye burjuvazisinin sorunları çözme yerine kilitleyerek koz toplama yönteminin en açık sergilendiği başlıktır. Türkiye, dünya kapitalizmiyle arzulan eklemleme karşılığında, Kıbrıs'ta anahtar sakladığı yerden çıkartacağını uzun süredir ima etmekteydi. Bugün ise Kıbrıs Cumhuriyeti'nin AB üyeliğine alınması halinde Türkiye'nin elinde herhangi bir koz kalmayacaktır. AB politikalarının ancak bir dizi dengenin ürünü olarak belirleniyor olması, Türkiye'yi dışlama sonucunu bile verebilecek böyle bir adımı muhtemel kılmaktadır. Bu adım, Kuzey Kıbrıs'ta bir çözüme neden olacak ve çözüm ancak Denктаş rejiminin baskıcı karakteri takviye edilerek durdurulabilecektir. Elbette bunlar Türkiye kapitalizminin ana yönelimiyle çelişki halindedir. Nereden bakılırsa bakılsın, 2002 yazında Kıbrıs sorunu emperyalist bir çözüm ile Türkiye'nin genel rotasını sarsabilecek bir çözümsüzlüğe eşit mesafede kilitlenmiş durumdadır.

Bu koşullarda TKP, 2000 yılı Parti Konferansı ve 2001 Temmuz deklarasyonları temelinde Birleşik Sosyalist bir Kıbrıs Cumhuriyeti'ni hedefler ve aşağıdaki güncel talepleri savunur:

ABD ve AB emperyalizmlerinin Ada'nın geleceğinde söz sahibi olmalarının önüne geçilmeli, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin AB üyelik süreci iptal edilmelidir.

Ada'da silahlanma yarışına derhal son verilmelidir.

Kıbrıs birleşik bir cumhuriyet yapısına sahip olmalıdır.

Kıbrıs, İngiltere'ye ait olanlar dahil olmak üzere, emperyalist üs ve silahlı kuvvetlerden arındırılmalı, Kuzey kesimindeki TSK, güneydeki Yunan askeri varlığına son verilmelidir.

İki yönetim arasındaki görüşmelerin bütün tutanakları kamuoyuna açıklanmalıdır.

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana işlenen veya organize edilen ve karanlıkta kalmış bütün cinayet, suikast ve katliamlar açık bir soruşturmaya konu edilmelidir.

Türkiye'den Kıbrıs'a göç durdurulmalıdır.

Türkiye, Yunanistan veya Kıbrıs'ta, adanın herhangi bir parçasının bir başka ülke tarafından ilhakını gündeme getirenler, savaş propagandası yapmak suçuyla yargılanmalıdırlar.

Denktaş rejiminin en önemli dayanaklarından biri olan kontrgerilla yapılanması tasfiye edilmelidir.

Bu yaklaşımlarda ortaklaşan üç ülkeden parti, demokratik kitle örgütü, sendika, vb kurumlar ortaklaşa bir çözüm üretmek doğrultusunda biraraya gelmelidirler.

23) Türkiye'nin sınır ötesi askeri varlığına karşıyız

Türkiye'nin her tür uluslararası proje içerisinde temel pazarlık kozlarından biri, askeri gücü olmaya devam etmektedir. AB, hatta ABD ile uyumun çağdaş insanlık değerleri paralelinde bir rota olduğunu iddia edenler ve buna inananlar, aynı süreçte Türkiye'nin savaş gücünün artırıldığını ve meşrulaştırıldığını gözardı etmektedirler. Türkiye'nin Afganistan'daki çok uluslu askeri gücün yönetimini üstlenmesi, emperyalist saldırganlığın faturasına ortak edilmekten başka anlama gelmemektedir. Bu sayede ülkemiz ile komşu halklar arasında tamir edilmesi kolay olmayan düşmanlıkların birikeceği açıktır. Dünyanın ve bölgemizin emperyalist yeniden yapılandırılmasında ülkemizin üstlendiği jandarmalık görevine son verilmelidir.

Bu doğrultuda TKP:

Türkiye'nin Afganistan'daki askeri birliklerinin geri çekilmesini savunur, bu ülkeye birlik gönderilmesinin Türkiye halkının değil emperyalizmin çıkarlarına uygun olduğunu, gönderilen birliklerde görev yapan askerlerin hayatlarının bu emperyalist çıkarlar adına hiçe sayılarak tehlikeye atıldığını teşhir eder.

Türkiye'nin ABD'nin şemsiyesi ve yönlendiriciliği altında Balkanlar'da, Kafkaslar'da Gürcistan ve Azerbaycan ile ve Orta Asya'da eski Sovyet Cumhuriyetleri ile geliştirdiği askeri boyutlu girişimlerin iptal edilmesi için mücadele eder.

Türkiye'nin hangi amaçla, hangi ülkelerde ve ne çapta silahlı kuvvet veya personel bulundurduğunun kamuoyuna bütün ayrıntılarıyla açıklanması, bu uygulamalardaki hukuksuzlukların soruşturulması ve ülke dışındaki askeri girişimlerin durdurulması gerektiğini belirtir.

TKP, ayrıca, Türkiye'nin emperyalizmin çıkarları doğrultusunda asker gücü olarak değerlendirildiği askeri saldırganlık örgütü NATO'dan çıkmasını savunur; NATO'nun genişletilmesine şiddetle karşı çıkar; Avrupa Ordusu'nun en az NATO kadar saldırgan nitelik taşıdığını ısrarla vurgular.

24) İsrail ile işbirliğine son verilmeli, katliamlara ortak olunmamalıdır

Türkiye ve İsrail Ortadoğu'da ABD'nin temel aldığı eksenini oluşturmaktadırlar. Türkiye kapitalizminin, bir yönelim olarak uzun geçmişi olan İsrail yaklaşması, özellikle 12 Eylül sonrasında net bir tercih haline gelmiştir. Bu ikili, aralarındaki stratejik ittifak ile bölgede barış ve kardeşlik üzerinde büyük bir tehdit oluşturmuşlardır. İsrail'in iki yıla yakın süredir Filistin halkına karşı yürüttüğü katliam boyunca, Türkiye burjuvazisinin, "Arap dostluğu" ile ilgili geleneksel demagogilerini bile bir yana attığı, Arap karşıtı ırkçı bir söyleme yöneldiği, İsrail'i kanlı politikalarında cesaretlendirdiği açıktır. Burjuvazinin bu bölge politikası emekçi halkın çıkarlarına taban taban zıttır. Sadece İsrail ile ortaklık çizgisini reddeden ve emperyalizmin dümen suyundan çıkan bir Türkiye, bölgesine barış ve kardeşlik taşıyabilir. Mevcut politika, komşu halklarla Türkiye halkı arasında düşmanlık duygularını beslemekte, bölgemizde kanlı siyasetin önünü açmakta, halkımız için büyük bir güvenlik sorunu yaratmaktadır. Askeri gücün artırılmasını temel alan bu bölge politikası, aynı zamanda halkımızın giderek yoksullaştığı, yatırımlara kaynak ayrılmadığı, işsizliğin büyüdüğü bir ortamda, büyük bir kaynak israfıdır. Türkiye ile İsrail arasındaki stratejik ortaklık anlaşması fesh edilmeli, bu ülke ile yapılan bütün anlaşmalar kamuoyuna açıklanmalıdır.

25) ABD için Irak'ta ölmeyeceğiz, öldürmeyeceğiz

ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik planlarının 2002-2003 kış aylarında Irak operasyonu ile sürmesi büyük olasılıktır. Bu savaşta Türkiye'nin yerinin ve halkımızın en ufak bir çıkarının bulunmamasının ötesinde, Irak'a yönelik askeri operasyonda ülkemiz kritik bir öneme sahip olacaktır. Türkiye'nin önemi, ABD çıkarları doğrultusunda işgal kuvveti veya destekçisi olarak değil, bölgede barışın korunması için kullanılmalıdır. Süregiden siyasi kriz ortamında, solun ve emekçi halkın verili güçlerini aşarak ülkenin savaşa girmesini engellemeleri mümkündür.

Türkiye Irak'ta bir Kürt devletinin kurulmasını "savaş nedeni" sayacağını açıklamıştır. ABD'nin ve Irak'taki Washington-Ankara işbirlikçisi Talabani ve Barzani aşiretlerinin, Türkiye'nin reddettiği yönde adım atmaları mümkün değildir. Irak'ın kuzeyinde ise yıllardır bu aşiretlerin kontrolünde bir özerk bölge mevcuttur. Bu bölge ABD açısından, İsrail ve Türkiye'den sonra, Ortadoğu'nun bu bölgesindeki üçüncü askeri yoğunluk merkezidir.

Irak'a yönelik bir operasyon için kendi halkını ikna etmekte zorlanacağını bilen Türkiye, Kürt sorunuyla ilişkili bir güvenlik gerekçesi icad ederek, Irak'ta ABD ile birlikte, hatta ABD adına savaşmanın yolunu yapmaktadır. Bu, Irak'ın Saddam sonrası geleceğinin netleşmemesi halinde uygulamaya konmak üzere, önceden yazılmış bir ilhak senaryosudur. Böyle bir gelişme halinde, bütün kartların açık oynanmayacak olması akılları karıştırmamalıdır; örneğin, Türkiye ile ABD arasında sınırlı ölçüde tartışma yaşanması bile mümkündür. Ancak Irak'ta yeniden nasıl yapılandırılacağı son derece muğlak olan geçici bir statükoya Türkiye'nin imza atması ile emperyalizmin çıkarları arasında çelişki bulunmadığı da açıktır.

TKP,

Irak'ta bir ABD operasyonuna, böylesi bir operasyona Türkiye'nin asker göndererek, sınırları içindeki üsleri kullanarak veya hava sahasını açarak destek vermesine karşı çıkar.

Irak halkının açlığa, hastalıklara, yoksulluğa mahkum edilmesi anlamına gelen ambargonun durdurulmasını talep eder.

Irak'ın ABD'nin emperyalist planları doğrultusunda bölünmesine karşı, halkların kardeşliğini ve birlikte yaşamalarını savunur.

Saddam Hüseyin liderliğindeki Baas rejiminin Iraklı emekçileri ve Kürtleri baskı altında tutan bir diktatörlük olduğu açıktır. ABD saldırganlığı ve Irak'taki mevcut düzenin baskı ve sömürüsüne maruz kalan Iraklı emekçiler iç ve dış dinamiklerin yarattığı oldukça karmaşık bir durumla karşı karşıyadırlar. Ancak bu karmaşık durumun sonuçlarını hafifletebilecek tek meşru güç, yine Iraklı emekçilerdir, onların temsilcisi ilerici ve komünist partilerdir.

F. EMEKÇİ DİNAMİKLERİ ve YENİ İŞÇİ HAREKETİNİN İNŞASI

26) İşçi sınıfının yapısındaki değişim, öncü partinin rolünü çeşitlendirmektedir

Yeterince köklü ve deneyimli bir sınıf olan Türkiye işçi sınıfı, üzerindeki ölü toprağını atmak doğrultusunda bir dizi işaret vermektedir. Ancak, işçi sınıfımızın 1980'lerin sonları ile '90'ların başlarında bir süre düzelttiği ekonomik durumu, örgütlenme gücü ve kendini bir sınıf olarak hissetme yeteneği, bir eğilim olarak gerilemiştir.

İşçi sınıfının yok olmakta olduğu görüşünün temelsizliği yalnızca teorik düzeyde değil, pratikte de görülmüştür. Dünya kapitalizminin sanayiden kaçışı, krize karşı önlem olarak işletme ölçeklerinin küçülmesi, otomasyon gibi süreçler sınıfın daralmasına yol açmamış, tam tersine proleterleşme hızlanmış, üretim araçlarını yitirerek artı değer sömürüsüne tabi hale gelen geniş kesimler işçi sınıfı saflarına katılmıştır. Bu anlamda işçi sınıfının, söylenenin tam tersine, kalabalıklaştığı bilimsel bir doğrudur.

Ancak, kapitalizmin son uzun kriz dönemi boyunca, proletaryanın bileşiminde önemli değişiklikler yaşanmıştır:

İşçi sınıfının çekirdeğini oluşturagelen sanayi proletaryasının görece ağırlığı azalmıştır. Bu sınıf kesiminin karakteristik özelliklerinden biri olan "büyük işletmelerde kalabalık gruplar halinde çalışma" durumu tamamen kaybolmamakla ve büyük işletmelerin ekonomideki önemi sürmekle birlikte, imalat sanayiinde küçük ölçekli, az sayıda işçi istihdam eden işletmeler yaygınlaşmıştır.

Sanayi proletaryasının yanı başındaki bir dizi kalifiye emekçinin (teknik elemanlar, ücretli mühendisler) üretim sürecindeki ağırlığı, teknolojik gelişmeler nedeniyle artmıştır.

Sanayi proletaryası, birçok anlamda yalnızlaştırılmış ve izole edilmiştir:

Kalifiye teknik elemanlar kesimi işçi sınıfı ideolojisinden uzaklaşmıştır.

Sendikal örgütlenme, öncelikle emekçi sınıfların diğer kesimlerinde tasfiye edilmiş, sanayi proletaryasının ayrıcalığı haline getirilmiş, hatta bu kesimde bile bir azınlığa doğru geriletmiştir.

Sosyalizmin gerileme koşullarında burjuva sendikalizmi yaygınlaşmıştır.

Taşeronlaşma, geçici, yarı zamanlı istihdam, vb. uygulamalar sınıf içinde bir dizi bölünmeye ve farklı emekçi kategorilerinin birbirlerine yabancılaşmalarına yol açmıştır.

Sanayi proletaryasının bir bölümü kentlerin dışına doğru itilmiştir.

Sanayi proletaryası, sanayi "aşıldığını" ilan eden ideolojik saldırının sonucunda, kendisini toplumsal yaşamın temel aktörü olarak hissedemez olmuştur.

Sanayi proletaryası, kendisini işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin "merkezi" olarak algılamaz ve böyle algılanmaz hale gelmiştir.

İşçi sınıfının azaldığı veya yok olduğu yolundaki propagandanın karşısına Marksistler bilimsel açıdan tamamen doğru bir tezle çıkmışlardı. Yukarıda söylendiği gibi, gerçekte bu iddianın tersine işçi sınıfı çoğalmaktaydı. Ancak bu bilimsel doğru, işçi sınıfının geniş kesimlerine sınıf kimliği kazandırmak, sınıf kültürünü çekici kılmak için yetersizdir ve siyasal örgütlenme faaliyetine ışık tutamamaktadır. Bir tarafta küçük burjuva ideolojisine yakın teknik elemanlar, mühendisler, sağlık ve eğitim emekçileri, hizmet sektörü çalışanlarının kimi kesitlerinin, diğer tarafta da kentlerin varoşlarında plebyen bir kültürü sürekli olarak yeniden üreten, çoğunlukla işsiz, kent yoksulu proletaryanın (tekstil-dokuma, inşaat ve gıda gibi son derece önemli sektörlerin emekçi yapısı buna dayanmaktadır) sınıfsal kimlik ve kültür, örgütlenme yeteneği gibi başlıklarda sanayi proletaryasının açığını kapatması imkansızdır.

Yaşanan proleterleşme, emekçileri bir yandan bölerken, bir yandan da kalabalık bir yoksullar kitlesi durumuna itmektedir. Bu noktada sosyalizm mücadelesi açısından sorunları ağırlaştıran faktör, sınıfın bütününe ileri çekme olanağına maddi olarak sahip kesitinin görece olarak zayıflaması, dolayısıyla örgütlenmeye yatkınlığın geri düşmesidir.

Burjuva toplumunun değer yargıları itibarıyla işçi sınıfının "üzerinde" yer alan kalifiye kesimin veya "aşağısında" kümelenen kent yoksullarının, kendilerini işçi sınıfı içinde hissetmeleri sağlanamamakta, öte yandan sendikalı işçiler, yaşam standartları anlamında temeli giderek zayıflamış da olsa kendilerini "ayrıcalıklı" saymaktadırlar.

Bu maddi bölünmüşlüğü giderilmesinde temel tutamak noktası, yalnızca siyaset ve örgüt düzlemi, yani öncü parti olabilir. Yukarıda resmedilen değişim tablosu ne kadar çarpıcı olursa olsun, değişimin eninde sonunda görece olduğu unutulmamalıdır. Ne ekonomi sanayiden arındırılabilir ve toplumlar maddi üretimsiz yaşayabilecektir, ne de işçi sınıfımızın komünist siyaset ve örgüte en açık kesiminin sanayi proletaryası olduğu gerçeği değişmiştir. Kentli karakteri, "beyaz yakalılarla" yakın teması, üretim sürecinde oynadığı rol, toplumsal etkinlik gibi özelliklerini, gerilemelere karşın koruyan bu kesime yönelik değerlendirmelerimizi, Parti'nin son dönemdeki gelişimi de doğrulamaktadır. Sanayi proletaryası zemininde yükselen bir komünist örgütlenmenin, sınıfın geniş kitlelerine uzanması ve yığınlar nezdinde cazibe merkezi haline gelmesi sağlanabilir. Bu yönelim, sınıfın diğer kesimlerini

ihmal etmek anlamına gelmez; ancak, ilk hareketin sanayi proletaryası dışındaki kaynaklardan temin edilmesi veya örgütlenmenin sınıfın geneline eşit dağılması mümkün olmayacaktır.

Emekçilerin genel yoksullaşma düzeyi, böylesi bir siyasal örgütlenmenin sınıfın çok daha geniş kesimleriyle ilişkisini çeşitli açılardan hızlandıracak ve zenginleştirecektir.

27) İşçi sınıfının bütüncül bir silkinişe ihtiyacı vardır

İşçi sınıfının bugün ihtiyaç duyduğu kitlesel hareketlenme, merkezinde öncü partinin durduğu ve sanayi proletaryası içinde kök salmakla birlikte işçi sınıfının bütün kesimlerini kapsayan, bu sayede sınıfın her tür devrimci enerji kaynağını devreye sokmayı başaran bir çıkışa dayanmak zorundadır.

Sınıf bilinci ve örgütlülüğü dünya çapındaki yenilgiyle ağır darbe alan işçi sınıfında, sınıfın kentli "plebyen" kesimleri, kent yoksulları kural olarak devrimci bir devinime daha açık hale gelmiştir. Ancak işçi sınıfının bütününe rehberlik yeteneği olmayan bu kesimler, geleneksel proleter mücadele tarzı yerine, genel olarak yoksul ve ezilmiş halk tepkileri verir. üstelik devrimci tepki gösterme ve uzun soluklu örgütlenme yetenekleri arasında büyük bir eşitsizlik gözlemlenmiştir. Sendikal yapılar ise kapitalizmin ana yönelimi doğrultusunda bu emekçi kategorisini düpedüz gözden çıkarmışlardır. Türkiye'de 1990'ların ortaları itibarıyla kent yoksulları dinamiği, "mahalle dinamiği" biçiminde, Kürt ve/veya Alevi kimlikleriyle iç içe geçerek ve devrimci demokrat bir üslup ve yönelim altında zirveye çıkmış, Gazi direnişini takiben çözülmeye uğramıştır. Bu kesimin bugünkü kuşatılmışlığına karşılık nesnel olarak devrimci bir potansiyeli ifade ettiği açıktır.

Krizin ve tarımdaki yıkımın sürekli yeniden ürettiği bir dinamik olarak işsizler, işçi sınıfı hareketinin önemli, ama bir o kadar da özen gösterilmesi gereken bileşenlerindedir. Bu bileşenin sınıf hareketine nicel büyüklüğüne uygun bir etki yapabilmesinin en önemli koşulu, partinin işsizleşme damarlarına müdahale etme yeteneği geliştirmesi olacaktır. Bir diğer koşul, mahalle çalışmalarında bu kesime dönük örgütleyici ve biçim verici araçların geliştirilmesidir.

İşçi sınıfının az önce sözü edilen kalifiye ve teknik elemanlardan oluşan kesimleri, kuşkusuz sosyalist ideolojinin prestijinin yüksek olduğu koşullarda mücadeleye daha geniş topluluklar halinde kazanılacaklar ve işçi sınıfının diğer kesimlerinin de donanımını yükselteceklerdir. Ancak bu noktada bir kısır döngüye takıldığı görülmektedir.

İşçi sınıfının diğer bir organik parçası olarak tarım proletaryası ve daha geniş olarak kır yoksulları, mücadeleyi kendi başlarına omuzlama şansına sahip olamazlar. Bu kesimler, gerek ekonomik süreçlerin, gerekse kentlerin toplumsal yaşantıda artan ağırlığının etkisiyle, geçmişte olduğundan çok daha fazla, kent merkezli bir çağrıya alıcı durumdadır.

İşçi sınıfında ve hele sendikalarda saatin neredeyse durduğu bir dönemde, Türkiye'de kamu emekçilerinin özellikle öne çıkmalarına imkan tanıyan nesnellik, proleterleşme/yoksullaşma sürecinin "devlet memurluğu" algılamasını yıkmasıdır. Bu alanda başından itibaren ağır bir önderlik sorunu yaşanmıştır. Kamu emekçileri sendikalarının yönetici ve aktivistleri, hareketi işçi sınıfının dönemsel olarak öne çıkan kolu biçiminde tarif etmek yerine yapay işçi memur ayırımı ve "ayrıcıklı memur psikolojisini" veri almışlardır. Bu kesimin enerji ve dinamizminin sınıfın diğer bölmelerine aktarılması,

başta önderlik yapısı ve tercihleri yüzünden mümkün olamamıştır. Sendikalara kurumsallık kazandırıp toplu sözleşme hakkı elde etmeye ve bu yolla bir "sivil toplum gücü" olmaya yönelik kamu emekçileri hareketi karşısında egemen güçler, zamana yatırım yapmışlar ve hareketi adım adım hırpalamışlardır. Uzun süre KESK'e bağlı sendika binaları, Türkiye solunun toplumdaki marjinal konumuyla inanılmaz bir terslik içinde solcu lokalleri olarak hizmet vermiş, aktivist niceliği gerilemiş, donatılması için emek harcanmayan kitle ise mücadeleden yorgun düşmüştür. Grevli toplu sözleşme hedefinden yaptırımsız toplu görüşmeye çark eden KESK önderliği, sarı-islamcı ve faşist devlet sendikalarının meşruiyet elde etmelerine set çekememiş; Emek Platformu'nun Türkiye Kamu-Sen ile KESK'i eşitlemesine seyirci kalmıştır. Geline nokta, çoğu işkolunda "görüşme" yetkisini devlet hiyerarşisi içinde yukarıdan aşağıya örgütlenen faşist sendikalar almıştır. Kamu emekçileri işçi sınıfının ileri kolunu temsil etmekten uzaklaşmıştır.

Bugün KESK, sendikal rekabete kilitlenmiştir. Bu alandaki en önemli dayanağı ise uluslararası alanda tanınan kamu emekçi sendikası olmasıdır. Tanıyan ise AB'nin bir organı olarak işlev gören ETUC (Avrupa Sendikalar Konfederasyonu) ile uluslararası sarı sendikacılığın temsilcisi ICFTU'dur. Durum böyle olunca KESK, işçi sınıfının içerisine doğru AB propagandası yapan bir odak işlevini de edinmiş olmaktadır.